

Koniunktura konsumencka^{*)}

II kwartał 2008 r.

II kwartał był kolejnym kwartałem 2008 r., w którym zaobserwowano ogólne pogorszenie się nastrojów konsumenckich. Jednakże w porównaniu do II kwartału 2007 r. w dalszym ciągu utrzymał się wysoki poziom nastrojów, świadczący pośrednio o osiągniętym wysokim zadowoleniu społeczeństwa polskiego z sytuacji społeczno-ekonomicznej i dobrej kondycji polskich gospodarstw domowych.

W porównaniu do I kwartału 2008 r. nieznacznie poprawiły się (o 1,2 pp.) oceny **zmian, jakie zaszły w sytuacji finansowej gospodarstw domowych** (w ostatnich 12 miesiącach). Wskaźnik ocen ukształtował się na poziomie -9,3 i był również wyższy niż w II kwartale 2007 r. (o 0,5 pp.). Tym samym wskaźnik z II kwartału br. osiągnął wartość najwyższą od 1997 r. Jednocześnie pogorszyły się oceny **oczekiwanych zmian sytuacji finansowej gospodarstw domowych** (w najbliższych 12 miesiącach). Syntetyczny wskaźnik oczekiwanych zmian przyjął wartość -3,3, i był niższy o 1,0 pp. niż w poprzednim kwartale (-2,3) oraz niższy o 2,4 pp. w porównaniu do II kwartału 2007 r. Jedną z przyczyn zmniejszania się ocen oczekiwanych zmian własnej sytuacji finansowej gospodarstw domowych może być utrzymujący się wysoki poziom oczekiwań inflacyjnych.

Dynamika i osiągnięty poziom syntetycznych wskaźników ocen zmian własnej sytuacji finansowej gospodarstw domowych w II kwartale 2008 r. wskazują, że gospodarstwa domowe ponownie (po pewnym zahamowaniu w IV kwartale 2007 r.) odczuwają wzrost swoich dochodów rozporządzalnych. Jednocześnie gospodarstwa domowe coraz bardziej utwierdzają się w przekonaniu, że w najbliższych miesiącach dalsza poprawa własnej sytuacji finansowej może być wolniejsza, niż tego jeszcze oczekiwali w II, III i IV kwartale 2007 r.

Osiągnięty poziom wskaźników wskazuje także pośrednio, że w I półroczu 2008 r. w dalszym ciągu będzie kontynuowany proces zmniejszania się zasięgu i głębokości ubóstwa społeczeństwa polskiego, ale w następnych kwartałach skala zmian w tym zakresie może być słabsza.

W II kwartale 2008 r. pogorszyły się oceny społeczeństwa polskiego dotyczące **zmian sytuacji gospodarczej kraju**. Wskaźnik ocen **zaszłych zmian** (w ostatnich 12 miesiącach) ukształtował się na poziomie -13,3 i był niższy niż w I kwartale 2008 r. (najlepsza dotychczas ocena) o 1,9 pp, ale w stosunku do poziomu z II kwartału 2007 r. był w dalszym ciągu wyższy (o 4,9 pp). Natomiast wskaźnik ocen **zmian oczekiwanych** (w najbliższych 12 miesiącach) przyjął wartość -5,8 i był niższy niż w I kwartale 2008 r. aż o 4,0 pp., jednakże w stosunku do wartości z II kwartału 2007 r. zachował zbliżony poziom.

Zmiany wartości wskaźników ocen zmian sytuacji gospodarczej kraju dokonane przez konsumentów świadczą, że społeczeństwo polskie wyraźnie odczuwało wysoki wzrost gospodarczy kraju w poprzednich dwóch kwartałach, ale coraz bardziej utwierdza się w przekonaniu, że może wystąpić spowolnienie poziomu wzrostu gospodarczego kraju w najbliższej przyszłości.

W II kwartale 2008 r. ponownie poprawiły się oceny **obecných warunków dokonywania ważnych zakupów** przez gospodarstwa domowe. Wartość tego wskaźnika ukształtowała się na poziomie 2,1 i była wyższa o 1,4 pp. niż w poprzednim kwartale (0,7) oraz o 1,0 pp. niż w II kwartale 2007 r. (1,1). Osiągnięty poziom wartości wskaźników ocen dokonywania zakupów w I półroczu 2008 r. wskazują na możliwość spowolnienia, w porównaniu do II półrocza 2007 r., wysokiej dynamiki zakupu dóbr trwałego użytkowania na potrzeby gospodarstw domowych, a w konsekwencji także nieco wolniejszego tempa ilościowego i jakościowego polepszania się wyposażenia gospodarstw domowych w dobra trwałe, a w szczególności w nowoczesny technologicznie sprzęt elektroniczny.

Niekorzystnym obrazem nastrojów konsumenckich społeczeństwa polskiego w II kwartale 2008 r., podobnie jak i w dwóch poprzednich kwartałach, było pogorszenie się wskaźnika **obaw przed wzrostem poziomu bezrobocia** (w okresie najbliższych 12 miesięcy). Wartość tego wskaźnika w II kwartale 2008 r. wyniosła -13,1 i była gorsza niż w poprzednim kwartale o 2,7 pp., a w porównaniu do II kwartału 2007 r. o 5,0 pp. Wzrost obaw społeczeństwa polskiego przed możliwością wzrostu poziomu bezrobocia może być jednym z czynników ograniczających skłonność gospodarstw domowych do wydatków konsumpcyjnych w najbliższej przyszłości.

W II kwartale 2008 r., podobnie jak w poprzednim, zaobserwowano dalszą poprawę konsumenckich ocen **możliwości oszczędzania pieniędzy** (w okresie najbliższych 12 miesięcy) przez gospodarstwa domowe. Wskaźnik syntetyczny ukształtował się na poziomie -37,2 i w odniesieniu do poziomu z I kwartału był wyższy o 1,9 pp., a do poziomu z II kwartału 2007 r. o 2,5 pp. Tendencje zmian wartości tego wskaźnika w latach 2006-2007 i osiągnięty poziom w I półroczu 2008 r. wskazują, że wraz z poprawą sytuacji finansowej gospodarstw domowych zwiększyła się i dalej utrwała skłonność gospodarstw domowych do oszczędzania pieniędzy, choć przyrost jej jest powolny.

Bieżący wskaźnik ufności konsumenckiej wyniósł w II kwartale 2008 r. -5,9 i był niższy o 0,9 pp. niż w poprzednim kwartale (-5,0), ale w porównaniu do II kwartału 2007 r. był wyższy o 0,8 pp. (-6,7). **Wyprzedzający wskaźnik ufności konsumenckiej** osiągnął w II kwartale 2008 r. wartość -8,4 pp., a więc niższą o 1,5 pp. w porównaniu z poprzednim kwartałem (-6,9). Wartość tego wskaźnika była również niższa o 1,3 pp. w porównaniu do analogicznego kwartału 2007 r.

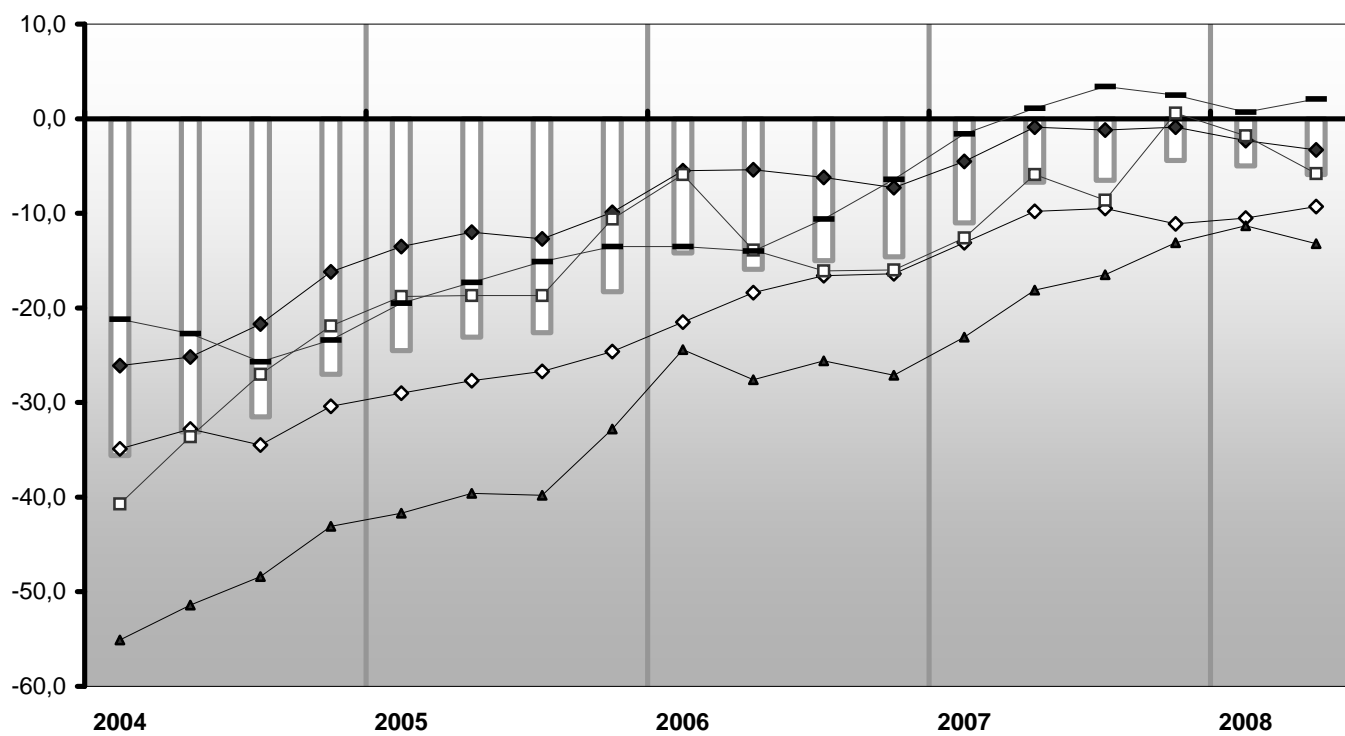
Kierunek i skala zmian poziomu wartości obydwu wskaźników ufności konsumenckiej w I półroczu, a zwłaszcza w II kwartale 2008 r. wskazują, że może nie utrzymać się wysoka, notowana w kilku poprzednich kwartałach, dynamika spożycia indywidualnego gospodarstw domowych. Oczekiwać należy przede wszystkim, że zmniejszyć się może wysoka skłonność gospodarstw domowych do zakupu dóbr trwałego użytkowania.

Tablica I. BIEŻĄCY WSKAŹNIK UFNOŚCI KONSUMENCKIEJ

Bieżący wskaźnik ufności konsumenckiej jest średnią sald ocen zmian sytuacji finansowej gospodarstwa domowego, zmian ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju oraz obecnego dokonywania ważnych zakupów.

Okres badania ankietowego		Zmiany sytuacji finansowej gospodarstwa domowego w:		Zmiany ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju w:		Obecne dokonywa- nie ważnych zakupów	Wskaźnik ufności kon- sumenckiej BWUK
Rok	Kwartał	ostatnich 12 miesięcy	najbliższych 12 miesięcy	ostatnich 12 miesięcy	najbliższych 12 miesięcy		
		a	b	c	d	e	
		w procentach					
1997*)		-21,6	-11,0	-12,8	-10,0	-13,4	-13,8
1998		-28,6	-19,2	-22,3	-17,0	-16,6	-20,8
1999		-36,3	-25,3	-37,9	-29,7	-21,0	-30,0
2000		-40,6	-26,8	-45,8	-29,5	-25,8	-33,7
2001		-39,7	-25,8	-51,8	-32,2	-27,8	-35,5
2002		-39,6	-27,8	-52,9	-35,1	-32,1	-37,5
2003		-38,1	-24,5	-51,7	-35,2	-29,4	-35,8
2004		-33,1	-22,3	-49,5	-30,8	-23,3	-31,8
	I	-34,9	-26,1	-55,1	-40,7	-21,2	-35,6
	II	-32,8	-25,2	-51,4	-33,6	-22,7	-33,1
	III	-34,5	-21,7	-48,4	-27,0	-25,7	-31,5
	IV	-30,4	-16,2	-43,1	-21,9	-23,4	-27,0
2005		-27,0	-12,0	-38,5	-16,7	-16,4	-22,1
	I	-29,0	-13,5	-41,7	-18,8	-19,5	-24,5
	II	-27,7	-12,0	-39,6	-18,7	-17,3	-23,1
	III	-26,7	-12,7	-39,8	-18,7	-15,1	-22,6
	IV	-24,6	-9,9	-32,8	-10,6	-13,5	-18,3
2006		-18,2	-6,1	-26,2	-13,0	-11,1	-14,9
	I	-21,5	-5,5	-24,4	-5,9	-13,5	-14,2
	II	-18,4	-5,4	-27,6	-13,9	-14,0	-15,9
	III	-16,6	-6,2	-25,6	-16,1	-10,6	-15,0
	IV	-16,4	-7,3	-27,1	-16,0	-6,4	-14,6
2007		-10,9	-1,9	-17,7	-6,6	1,3	-7,1
	I	-13,1	-4,5	-23,1	-12,6	-1,6	-11,0
	II	-9,8	-0,9	-18,1	-5,9	1,1	-6,7
	III	-9,5	-1,2	-16,5	-8,6	3,4	-6,5
	IV	-11,1	-0,9	-13,1	0,6	2,5	-4,4
2008							
	I	-10,5	-2,3	-11,3	-1,8	0,7	-5,0
	II	-9,3	-3,3	-13,2	-5,8	2,1	-5,9

^{*)} kwiecień, lipiec, październik



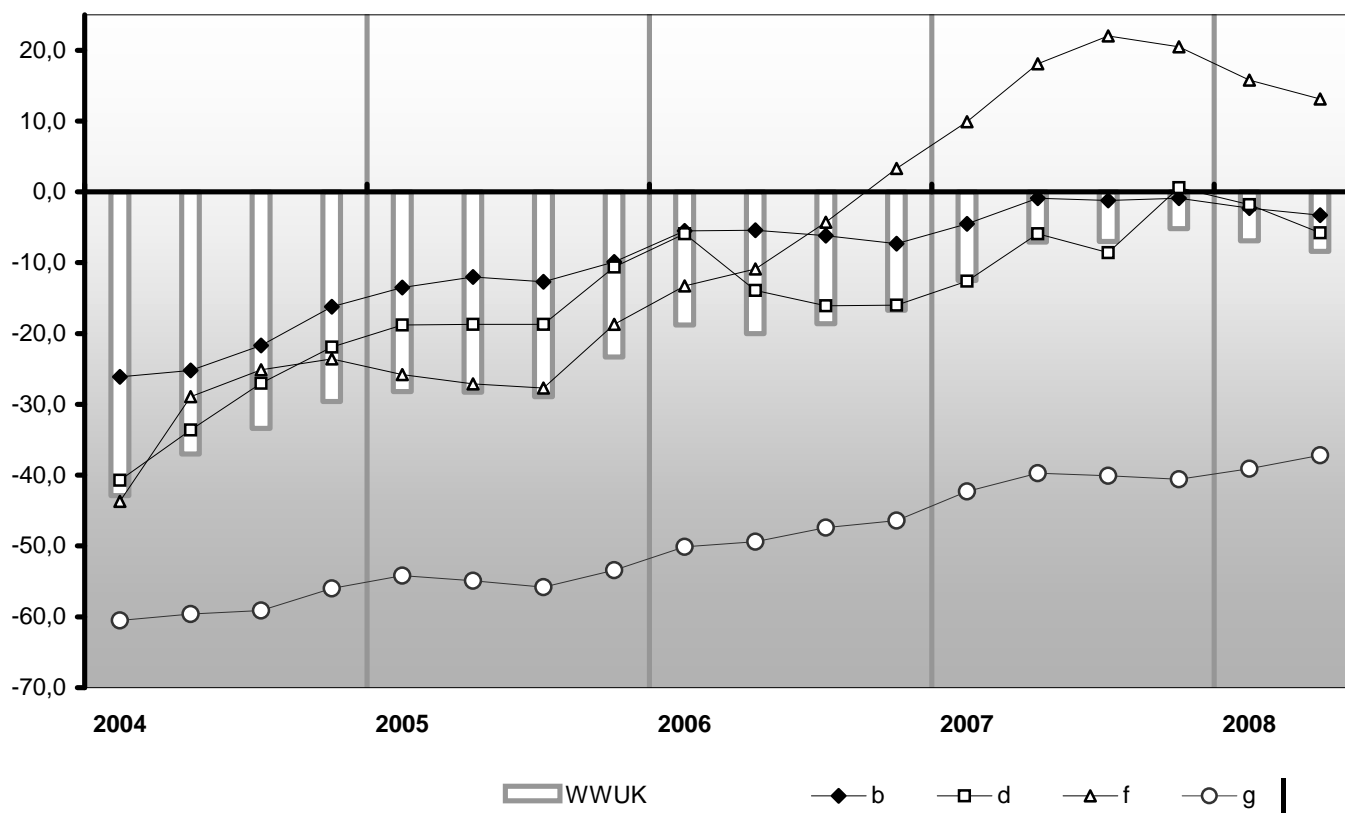
—◇— a —◆— b —▲— c —□— d ——— e

Tablica II. WYPRZEDZAJĄCY WSKAŹNIK UFNOŚCI KONSUMENCKIEJ

Wyprzedzający wskaźnik ufności konsumenckiej jest średnią sald ocen zmian sytuacji finansowej gospodarstwa domowego, ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju, trendów poziomu bezrobocia (ze znakiem przeciwnym) i oszczędzania pieniędzy w najbliższych 12 miesiącach.

Okres badania ankietowego		Zmiany sytuacji finansowej gospodarstwa domowego	Zmiany ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju	Zmiany poziomu bezrobocia (ze znakiem przeciwnym)	Oszczędzanie pieniędzy	Wskaźnik ufności konsumenckiej WWUK
Rok	Kwartał	b	d	f	g	
w procentach						
1997*)		-11,0	-10,0	-15,0	-51,4	-21,9
1998		-19,2	-17,0	-27,3	-55,0	-29,6
1999		-25,3	-29,7	-53,1	-57,6	-41,4
2000		-26,8	-29,5	-62,0	-60,1	-44,6
2001		-25,8	-32,2	-68,0	-60,1	-46,5
2002		-27,8	-35,1	-63,8	-64,6	-47,8
2003		-24,5	-35,2	-54,1	-65,4	-44,8
2004		-22,3	-30,8	-30,3	-58,8	-35,7
	I	-26,1	-40,7	-43,7	-60,5	-42,9
	II	-25,2	-33,6	-28,9	-59,6	-37,0
	III	-21,7	-27,0	-25,1	-59,1	-33,4
	IV	-16,2	-21,9	-23,6	-56,0	-29,6
2005		-12,0	-16,7	-24,8	-54,6	-27,2
	I	-13,5	-18,8	-25,8	-54,2	-28,2
	II	-12,0	-18,7	-27,1	-54,9	-28,3
	III	-12,7	-18,7	-27,7	-55,8	-28,9
	IV	-9,9	-10,6	-18,7	-53,4	-23,3
2006		-6,1	-13,0	-6,3	-48,3	-18,5
	I	-5,5	-5,9	-13,3	-50,1	-18,8
	II	-5,4	-13,9	-10,9	-49,4	-20,0
	III	-6,2	-16,1	-4,3	-47,4	-18,6
	IV	-7,3	-16,0	3,3	-46,4	-16,7
2007		-1,9	-6,6	17,6	-40,7	-7,9
	I	-4,5	-12,6	9,9	-42,3	-12,5
	II	-0,9	-5,9	18,1	-39,7	-7,1
	III	-1,2	-8,6	22,0	-40,1	-7,0
	IV	-0,9	0,6	20,5	-40,6	-5,2
2008						
	I	-2,3	-1,8	15,8	-39,1	-6,9
	II	-3,3	-5,8	13,1	-37,2	-8,4

*) kwiecień, lipiec, październik



*) Od stycznia 2004 r. badanie koniunktury konsumenckiej prowadzone jest z częstotliwością miesięczną – jako badanie wspólne Głównego Urzędu Statystycznego oraz Narodowego Banku Polskiego. W II kwartale 2008 r. badanie przeprowadzono na próbie 5220 gospodarstw domowych.

. Od kwietnia 1997 r. do października 2003 r. badanie prowadzone było raz na kwartał – w pierwszym miesiącu kwartału. Wyniki badań publikowane były, począwszy od stycznia 2001 r., w serii wydawniczej „Badania koniunktury” (ostatnio wydana publikacja: „Koniunktura konsumencka. Tendencje zmian październik 2003 – styczeń 2004”).

Od stycznia 2004 r. badanie koniunktury konsumenckiej jest prowadzone z częstotliwością miesięczną – jako badanie wspólne Głównego Urzędu Statystycznego oraz Narodowego Banku Polskiego.

W listopadzie 2004 r. badanie przeprowadzono na próbie 1870 gospodarstw domowych.

Najważniejszymi wskaźnikami, obliczanymi na podstawie przeprowadzonych badań, są: 1) bieżący wskaźnik ufności konsumenckiej – obrazujący bieżące tendencje zmian w konsumpcji indywidualnej (tablica I) oraz 2) wyprzedzający wskaźnik ufności konsumenckiej – obrazujący oczekiwane w najbliższych miesiącach zmiany w tendencjach konsumpcji indywidualnej (tablica II). Obydwa wskaźniki ufności konsumenckiej mogą przyjmować wartości od –100 do +100. Wartość dodatnia oznacza przewagę liczebną konsumentów nastawionych optymistycznie nad konsumentami nastawionymi pesymistycznie, natomiast wartość ujemna oznacza przewagę liczebną konsumentów nastawionych pesymistycznie nad konsumentami nastawionymi optymistycznie. Szczegółowe wyjaśnienia metodologiczne badania przedstawiono w publikacji „Koniunktura konsumencka. Tendencje zmian październik 2003–styczeń 2004”.

Od maja 2004 r. wyniki badań publikowane są w miesięcznych (ok. 28 danego miesiąca) i kwartalnych (przedstawianych na konferencjach prasowych o sytuacji społeczno-gospodarczej w danym kwartale) „Informacjach sygnałnych”, a także zamieszczane na stronie internetowej GUS.